

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор університету, професор

В.В. Іванишин

«14» грудня 2017р.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ В ПОДІЛЬСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

«СХВАЛЕНО»

рішенням вченої ради

Подільського державного аграрно -
технічного університету

протокол № 5 від 14.12 2017 року

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Подільському державному аграрно-технічному університеті (далі – Положення) розроблено відповідно до конституції України, Законів України «Про освіту», « Про вищу освіту», Статуту Подільського державного аграрно-технічного університету (далі – Університету) та інших нормативно-правових актів.

1.2. У Положенні наведено мету, принципи та форми організації дуальної форми здобуття освіти.

2. Освітній процес

2.1. Сучасна освіта вимагає нових освітніх технологій, форм та інновацій, здатних забезпечити високу якість підготовки фахівців. Навчальні заклади, що готують кадри, намагаються враховувати вимоги товаровиробників під час підготовки фахівців та адаптувати зміст навчальних програм та планів підготовки фахівців до інноваційних процесів, що відбуваються в галузях.

2.2. Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

2.3. Метою дуальної системи здобуття освіти є формування єдиних засад, напрямів, завдань, механізмів та строків розбудови системи підготовки фахівців у вищій освіті України та створення умов для широкомасштабного залучення здобувачів вищої освіти до інноваційної діяльності.

2.4. На даний час оперативного вирішення потребують такі проблеми:

- удосконалення системи підготовки сучасних фахівців, які б максимально відповідали вимогам ринку праці, шляхом розроблення науково обґрунтованих методологічних основ їх навчання;
- вивчення існуючого законодавства та визначення шляхів його вдосконалення для забезпечення підготовки фахівців за дуальною системою;
- розроблення механізмів підвищення мотивації соціально-економічних партнерів (навчальних закладів, підприємств, студентів) до співпраці;
- забезпечення якісного та прозорого оцінювання кваліфікаційного рівня випускників університетів із залученням роботодавців;
- скорочення терміну адаптації випускників до професійної діяльності.

2.5. Дуальна форма здобуття освіти базується на таких принципах:

- студентоцентризований підхід, згідно з яким конкурентоздатність випускника на ринку праці визнається його головною потребою як споживача освітньої послуги, сприяння плавному переходу від навчання до професійної діяльності випускника;
- вільний вибір навчальними закладами форм реалізації освітніх програм і Підприємств-партнерів;
- вільний вибір студентом форми навчання (моделі здобуття вищої освіти) за відповідною освітньою програмою;

- компетентнісний підхід до розроблення освітньої програми за дуальною системою, що передбачає формування у випускника здатності вирішувати виробничі завдання;

- забезпечення відповідності освітніх програм професійним стандартам, потребам роботодавців і особливостям регіонального ринку праці шляхом залучення роботодавців до формування освітніх програм, набору студентів, оцінювання результатів навчання;

- забезпечення якості практичного етапу підготовки шляхом запровадження стандартів робочих місць і постійного зворотного зв'язку;

- врегулювання відносин між вищим навчальним закладом, студентом і підприємством шляхом укладання тристороннього договору.

2.6. Положення є інструментом модернізації вищої освіти, спрямованим на приведення змісту і результатів навчання у відповідність до сучасних потреб суспільства шляхом запровадження нового підходу до організації навчання.

2.7. Основними є цілями, які досягаються шляхом реалізації дуальної освіти, є:

- забезпечення національної економіки висококваліфікованими фахівцями;

- прискорення інноваційного розвитку України шляхом безпосереднього широкомасштабного залучення студентської молоді до роботи в інноваційних технопарках та конкретних стартапах;

- підвищення якості підготовки фахівців, формування і розвиток у них загальних та професійних компетенцій;

- подолання відставання якості підготовки фахівців від реальних вимог роботодавців;

- інтегрування освітніх програм до сучасного змісту професійної діяльності;

- підвищення рівня конкурентоздатності випускників вищих навчальних закладів в умовах глобалізації та посилення вимог ринку праці;

- збільшення зайнятості молоді, зміцнення інноваційного потенціалу економічного зростання;

- посилення ролі роботодавців у системі підготовки кваліфікованих кадрів: від формування її змісту до оцінювання результатів навчання.

2.8. Основними завданнями дуального навчання є:

- зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки, що забезпечує дотримання стандартів освіти;

- підготовка кадрів, які максимально відповідають сучасним вимогам ринку праці та роботодавців;

- підвищення мотивації студентів до отримання кваліфікації (спеціальності) та можливості працевлаштування;

- підвищення професійної мобільності та конкурентоздатності випускника на ринку праці;

- забезпечення взаємозв'язку, взаємопроникнення та взаємовпливу різних систем (наука і освіта, наука і виробництво), які дозволять вносити якісні зміни в освіту;

- сприяння адаптації здобувачів вищої освіти до умов виробництва.

3. Освітні програми

3.1. Дуальна система підготовки фахівців – це форма організації навчального процесу, яка передбачає збільшення обсягів практичної складової в освітній програмі, чергування циклів теоретичного та практичного навчання у закладі освіти та підприємстві (організації/установі). Вона забезпечує набуття студентами загальних та професійних компетенцій, уміння працювати в команді, навичок оптимального вибору рішення, відповідальності тощо та будується на засадах соціального партнерства вищих навчальних закладів, здобувачів вищої освіти, роботодавців і органів влади.

3.2. Дуальна освітня програма – це програма, яка реалізується за дуальною системою підготовки фахівців. Така програма передбачає збільшення обсягів практичної складової, чергування циклів теоретичного та практичного навчання у навчальному закладі та на Підприємстві. Вона забезпечує набуття студентами загальних та професійних компетенцій, уміння працювати в команді, навичок оптимального вибору рішення, відповідальності тощо. Поряд зі здобуттям освітньої кваліфікації, вона може передбачати присвоєння випускнику професійної кваліфікації відповідно до освітнього рівня програми або нижчого рівня.

3.3. Перевагами дуальної системи навчання є:

- зміст навчання погоджений між навчальним закладом та підприємством;
- навчальний заклад і підприємство є рівними партнерами та несуть однакову відповідальність за якість підготовки фахівців;
- можливість поєднання в освітньому процесі теоретичної і практичної підготовки;
- студенти отримують практичні навички за фахом у навчальному закладі та безпосередньо на виробництві;
- студент входить у виробничий процес як працівник підприємства, несе посадову відповідальність, опановує професійні навички та отримує заробітну плату;
- можливість використання різних форм навчання за індивідуальним навчальним планом у поєднанні денної форми навчання студентів старших курсів із зайнятістю на виробництві;
- зростає мотивація до навчання.

4. Нормативно-правове забезпечення дуальної системи навчання та вимоги до соціально-економічних партнерів

4.1. За дуальною системою можуть навчатися студенти, які вступили на денну форму та виявили бажання навчатися за цією системою.

4.2. Навчання студентів за дуальною системою здійснюється відповідно до: стандартів вищої освіти, що базуються на компетентнісному підході; нормативно-правових документів з питань організації освітнього процесу; Положення про дуальну систему здобуття вищої освіти навчального закладу; договору щодо реалізації дуальної системи навчання між навчальним закладом, Підприємством та студентом; індивідуального навчального плану студента; інших документів.

4.3. Підприємство має:

- відповідати технічним, економічним та суспільним напрямам розвитку, мати сучасну техніку, застосовувати прогресивні технології;

- брати участь в організації навчання студентів, розробленні освітніх програм, контролі за рівнем знань, умінь та навичок студентів;
- створювати необхідні соціально-побутові умови та можливості для реалізації студентом індивідуального навчального плану;
- призначати висококваліфікованих наставників на весь період навчання;
- здійснювати відповідну оплату праці студентів.

4.4. Навчальний заклад забезпечує академічну підготовку, відповідно до державних стандартів вищої освіти, та цілісність освітньої програми, а також несе відповідальність за якість підготовки студента в навчальному закладі.

4.5. Студент зобов'язаний у повному обсязі виконувати завдання, передбачені індивідуальним планом за спеціальністю (освітньою програмою), дотримуючись правил трудової дисципліни на підприємстві та графіку навчального процесу.

4.6. Підприємство-партнер має відповідати технічним, економічним та суспільним напрямам розвитку, мати сучасну техніку, застосовувати прогресивні технології та сучасні підходи до організації навчання студентів, брати участь у контролі за рівнем знань, умінь та навичок студентів.

4.7. Підприємство створює можливості для реалізації студентом індивідуального навчального плану на конкретному робочому місці, надає необхідні інформаційні матеріали.

4.8. Вищий навчальний заклад забезпечує академічну підготовку, цілісність програми навчання та відповідність стандартам вищої освіти. Несе відповідальність за якість підготовки студента у навчальному закладі.

4.9. Студент – у повному обсязі виконує завдання, передбачені індивідуальним планом та в рамках графіка освітнього процесу

Основними шляхами розв'язання проблем, які склалися у системі підготовки кадрів, є:

- запровадження в навчальних закладах підготовки фахівців за дуальною системою;
- розробка Методичних рекомендацій щодо запровадження підготовки фахівців за дуальною системою навчання;
- визначення навчальних закладів та бізнес-партнерів, які впроваджують підготовку фахівців за дуальною системою;
- розробка Типового договору та укладання договорів між навчальними закладами та підприємствами щодо проведення дуальної освіти;
- визначення критеріїв щодо придатності підприємств для здійснення навчання за дуальною системою навчання, зокрема вимоги до кваліфікації наставників від виробництва;
- проведення регіональних тренінгів для викладачів щодо узгодження навчальних планів та програм підготовки за дуальною системою;
- підвищення кваліфікації викладачів на базі бізнес-партнерів;
- підвищення кваліфікації бізнес-партнерів за кордоном;
- проведення експертизи чинних навчальних планів та розроблення рамкових планів підготовки за дуальною системою;

- розробка комплексу методичного забезпечення та онлайн-курсів дистанційного навчання.

5. Переваги дуальної системи, очікувані результати та критерії оцінювання

5.1. Реалізація дуальної освіти дасть змогу:

- **підприємству:**

- впливати на навчальний процес для підготовки фахівця з тими знаннями, вміннями і компетенціями, які затребовані у сучасних умовах;
- розвиватися (виконувати нові проекти) за рахунок наявності кваліфікованого персоналу;

- **вищому навчальному закладу:**

- користуватися оперативною інформацією про поточний стан процесів на підприємстві;
- підвищувати якість освіти за рахунок оперативної корекції освітніх програм;
- розширити можливості для прикладних наукових досліджень;
- зміцнити конкурентоздатність на ринку надання освітніх послуг;

- **студенту:**

- поєднувати отримані теоретичні знання з практичним досвідом роботи;
- скоротити час адаптації в умовах сучасного ринку праці на 1-2 роки;
- мати на завершення навчання стаж роботи, необхідний для подальшого професійного зростання.

5.2. Успішність досягнення поставлених цілей може бути оцінена за допомогою таких індикаторів:

- рівень працевлаштування випускників, в т.ч. за фахом, %;
- кількість студентів, які навчаються за дуальною формою;
- кількість розроблених нових стандартів вищої освіти, які базуються на професійних стандартах;
- кількість освітніх програм, які відповідають новим стандартам;
- підвищення конкурсу абітурієнтів під час вступу на освітню програму, %.
- збільшення частки практичної підготовки у загальній тривалості освітньої програми.